Luonnonvarakeskus

3035/00 00 02 00/2023

5.10.2023

Asia: HE 16/2023 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä annetun lain... pe 6.10.2023 klo 9.00 (HE 16/2023 vp)

Eduskunta
Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

Asiantuntijalausunnon esittäjä: Esa-Jussi Viitala

Luken asiantuntijalausunto

1 Johdanto

Maa- ja metsätalousvaliokunta on pyytänyt Luonnonvarakeskukselta lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä annetun lain muuttamisesta (HE 16/2023).

2 Lausunto

Luonnonvarakeskus toteaa, että hallituksen esityksessä on kyse teknisluonteisista tarkennuksista lakiin metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä 71/2023 (jäljempänä kannustejärjestelmälaki). Luonnonvarakeskuksen näkemyksen mukaan esitetyt tarkennukset ovat perusteltuja, koska ne edesauttavat muun muassa sitä, että kannustejärjestelmälaki on yhdenmukainen vuonna 2024 voimaan tulevien EU:n uusien de minimis -valtiontukisääntöjen kanssa.

Luonnonvarakeskus toteaa antaneensa elokuussa 2022 (https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/JulkaisuMetatieto/Documents/EDK-2022-AK-50483.pdf) maa- ja metsätalousvaliokunnalle laajan lausunnon hallituksen esityksestä (HE 167/2022 vp), johon perustuen laadittiin kannustejärjestelmälaki (71/2023).

Luonnonvarakeskuksen näkemyksen mukaan uusi kannustejärjestelmälaki ottaa vuosina 1997-2023 voimassa olleita kestävän metsätalouden rahoituslakeja (1094/1996, 34/2015) tasapainoisemmin huomioon muut kuin puuntuotannolliset tavoitteet suometsien hoidossa. Uudessa laissa muutokset kestävän metsätalouden rahoituslakien periaatteisiin nähden olisivat kuitenkin joiltakin osin voineet olla esitettyä suurempiakin. Uudella kannustejärjestelmälailla olisi ollut mahdollista, ja myös tarpeellista, edistää nyt aiottua selvästi enemmän sekapuustoisuuden lisäämistä ja luonnonhoitoa Suomen metsissä. Tämä koskee erityisesti uudenlaisia taloudellisia kannusteita lehtipuuston suurempaan säästämiseen taimikonhoidossa sekä uudenlaisten taloudellisten kannusteiden kehittämistä yksityismetsänomistajille rehevien suometsien hoidossa maaperän ilmastopäästöjen ja haitallisten vesistöpäästöjen vähentämiseksi, sekä hyvin vaatimattomalle tasolle jääneen kulotuksen ja muun metsäluonnonhoidon edistämiseksi. Luonnonvarakeskus toteaa, että valtion metsien inventointitulosten mukaan lehtisekapuustoisten metsien osuus kasvoi Suomessa 1990-luvulla, mutta toisin kuin esimerkiksi Ruotsissa, osuus ei ole 2000-luvulla enää lisääntynyt. Tutkimusten mukaan lehtisekapuustoisuuden edistämisellä on merkittävä rooli sekä ilmastonmuutokseen sopeutumisessa että luontokadon pysäyttämisessä.
Metsäluonnon hoitoon (lähteiden ja muiden pienvesien sekä kosteikkojen kunnostus ja ennallistaminen, lehtometsien ja paahderinteiden hoito) on

kestävän metsätalouden rahoituslain tukijärjestelmän kautta investoitu koko maassa vuosittain vain 0,5-1 miljoonaa euroa eikä uusi kannustejärjestelmä tule tilannetta olennaisesti muuttamaan. Tutkimusten mukaan tällaiset toimet olisivat kuitenkin avainasemassa ja myös erittäin kustannustehokkaita metsäluonnon monimuotoisuuden heikentymisen pysäyttämisessä.

3 Lausunnon tiivistelmä

Luonnonvarakeskus kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esityksestä 16/2023.

Jani Lehto

Johtaja, biotalous ja ympäristö

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 05.10.2023 klo 14:27:43.

Asiantuntijalausunnon valmistelijat:
Esa-Jussi Viitala
Esa-Jussi Viitala, Antti Mutanen

Liitteet:

Tiedoksi: